

PIĄTE
SPRAWOZDANIE

DYREKCYI
KRAJOWEJ SZKOŁY KUPIECKIEJ
W BIAŁEJ

Za rok szkolny 1917-18.

NAKŁADEM DYREKCYI
DRUKARNIA TOWARZ. DOMU NARODOWEGO P. MITRĘGI
W CIESZYNIE.

RV. inkw.
Spr 3

Kronika zakładu i ważniejsze rozporządzenia.

Z rokiem szkolnym 1917/18 Krajowa Szkoła kupiecka w Białej rozpoczęła piąty rok istnienia.

W bieżącym roku szkolnym była część lokalów zajęta również jak w roku ubiegłym przez Prezydyum c. k. Krajowej Galicyjskiej Dyrekcji Skarbu, do dnia 18. maja 1918 r., w którym to dnia Prezydyum wyjechało z Białej. Z opróżnionych lokali szkolnych Dyrekcya już nie korzystała z powodu zbliżającego się końca roku szkolnego.

Dotychczasowe rozmieszczenie szkoły było pod wieloma względami niekorzystne. Trudności wynikłe z powodu nieodpowiedniego rozmieszczenia szkoły, zostaną już z nowym rokiem szkolnym w zupełności usunięte dzięki staraniom Wydziału krajowego.

Dnia 27. października ubiegłego roku kalendarzowego nabył galicyjski Fundusz krajowy dla pomieszczenia szkoły 2-piętrowy budynek przy ulicy św. Jana l. 13. w Białej od współwłaścicieli Pisarków i Fernków.

Po dokonanej przebudowie, która będzie na ukończeniu z końcem sierpnia 1918 r. przeprowadzi się szkoła do nowego budynku szkolnego.

Nowy rok szkolny 1918/19 rozpocznie się więc we własnym budynku, mieszczącym się w spokojnej części miasta, otoczonym dużym ogrodem należącym do szkoły oraz ogrodami sąsiednimi.

Nowy budynek szkolny obejmie sześć klas szkolnych, sale wykładowe dla nauki towaroznawstwa, kantoru wzorowego i nauki pisma maszynowego. Również wszystkie zbiory naukowe znajdą odpowiednie umieszczenie w czterech wygodnych ubikacjach, zaś celom administracji szkolnej przeznaczono trzy sale.

W roku szkolnym 1917/18 obejmował tutejszy zakład 2-klasową szkołę handlową męską wraz z klasą przygotowawczą koedukacyjną, 2-klasową szkołę handlową żeńską, jednoroczny kurs handlowy żeński, 3-klasową szkołę handlową uzupełniającą koedukacyjną oraz 6-miesięczny kurs zawodowy dla dorosłych.

Przy wpisach, które odbyły się z początkiem lipca i września zgłosiło się do klasy przygotowawczej koedukacyjnej uczniów 13 i uczenie 21, razem 34; w ciągu roku przyjęto 2 uczniów zwyczajnych i 1 uczenicę jako prywatystkę. Do klasy pierwszej wpisało się 27 uczniów, w tem jeden prywatysta. W ciągu roku przyjęto 4 uczniów, w tem 2 prywatystów. — Do klasy drugiej wpisało się 17 uczniów, w tem 2 prywatystów. — Do klasy pierwszej żeńskiej wpisało się 43 uczenie: w ciągu roku przyjęto 2 uczennice, w tem jedną prywatystkę. Do klasy drugiej żeńskiej wpisało się 24 uczenie. — Na jednoroczny kurs handlowy żeński wpisało się 40 uczenie. — Do klasy pierwszej szkoły handlowej uzupełniającej koedukacyjnej zgłosiło się 21 uczenie i 1 uczeń, razem 22; w ciągu roku przyjęto 4 uczennice i 7 uczniów, razem 11. Do klasy drugiej wpisało się 11 uczenie i 6 uczniów, razem 17; do klasy trzeciej 15 uczenie i 2 uczniów, razem 17.

Na sześciomiesięczny kurs zawodowy dla dorosłych wpisało się 17 pań i 5 panów, razem 22.

Na kurs pisma maszynowego uczęszczało 23 pań i 1 pan, razem 24.

Ogólna liczba wpisanych wynosiła zatem 307.

Nauka w dwuklasowej szkole handlowej męskiej i żeńskiej, na jednorocznym kursie handlowym żeńskim i w klasie przygotowawczej koedukacyjnej rozpoczęła się po wysłuchaniu nabożeństwa dnia 6. września. Nauka w szkole kupieckiej uzupełniającej koedukacyjnej rozpoczęła się dnia 16. września, zaś na sześciomiesięcznym kursie dla dorosłych dnia 15. października.

Wydział krajowy zawiadomił Dyrektora reskryptem LW: 143780, że przeniósł z dniem 1. lipca 1917 r. nauczyciela etatowego tutejszego zakładu, Wawrzyńca Bieńka do Krajowej Szkoły kupieckiej w Przemyślu.

Dnia 10. września wzięta młodzież udział w nabożeństwie żałobnym za ś. p. Cesarzową Elżbietę.

Dzień 3. listopada był wolnym od nauki szkolnej celem upamiętnienia wielkiego zwycięstwa na froncie włoskim.

Dnia 5. listopada z okazji Imienin Najjaśniejszego Pana Cesarza Karola I. wzięła młodzież udział w solennem nabożeństwie.

Prezydyum c. k. Rady szkolnej krajowej reskrytem z dnia 14. listopada 1917 L: 329/pr. oznajmiło, że Pan c. k. minister Wyznań i Oświaty reskrytem z dnia 12. listopada 1917 L: 4888/KUM. zarządził, aby z powodu szczęśliwego ocalenia Jego Cesarskiej i Królewskiej Apostolskiej Mości z poważnego niebezpieczeństwa utraty życia młodzież wzięła udział w uroczystem nabożeństwie dziękczynnym, które odbyło się dnia 15. listopada przy udziale Grona nauczycielskiego i młodzieży tutejszego Zakładu.

Dnia 21. listopada, w rocznicę śmierci ś. p. Cesarza Franciszka Józefa I. wzięła młodzież udział w uroczystem nabożeństwie żałobnem.

Dnia 29. listopada odbyło się nabożeństwo żałobne za poległych w powstaniu listopadowem. Po nabożeństwie udała się młodzież do sali „Sokoła“ na uroczysty poranek. Na program złożyły się: Odczyt o powstaniu listopadowem, wygłoszony przez nauczyciela Szymona Zmarza, deklamacye uczenie i śpiewy choralne.

Dnia 8. grudnia wzięła młodzież udział w zbiórce na dochód Funduszu wdów i sierot.

Ferye Bożego Narodzenia trwały od dnia 21. grudnia 1917 do dnia 13. stycznia 1918 włącznie. Przedłużenie feryi nastąpiło wskutek rozporządzenia c. k. Rady szkolnej krajowej z dnia 18. grudnia 1917 L: 27793/IV. ze względu na potrzebę zaoszczędzenia zapasów węgla.

Dnia 4. 5. i 6. lutego zarządziła Dyrekcya wśród młodzieży szkolnej zbiórkę na rzecz Książęco - Biskupiego Komitetu dla dotkniętych klęską wojny. Zbiórka przyniosła koron 42. —

Dnia 23. stycznia jako w 55-letnią rocznicę powstania styczniowego wzięła młodzież udział w nabożeństwie żałobnem, po czem powróciła na naukę do szkoły.

Pierwsze półrocze zakończono w tutejszym Zakładzie dnia 7. lutego, a drugie rozpoczęto dnia 11. lutego. To przedłużenie pierwszego półrocza w bieżącym roku szkolnym nastąpiło na skutek zezwolenia c. k. Rady szkolnej krajowej (reskrypt z dnia 26. stycznia 1918 L:125/V.)

Dnia 13. lutego wzięła młodzież udział w nabożeństwie popielcowem.

Dnia 18. lutego wzięła młodzież udział w manifestacji narodowej z powodu zawarcia pokoju w Brześciu Litewskim.

Ferye Świąt Wielkanocnych trwały od dnia 23. marca do dnia 3. kwietnia włącznie.

Wydział krajowy reskryptem z dnia 21. marca 1918 LW: 27562 przydzielił do tutejszego Zakładu Jana Tretera, nauczyciela Krajowej Szkoły kupieckiej w Tarnowie, który od odzyskania Lwowa aż do tego czasu przebywał w Charkowie, jako jeńiec cywilny.

Dnia 27. kwietnia z okazji Imienin Najjaśniejszej Pani wzięła młodzież wraz z Gronem nauczycielskiem udział w solennem nabożeństwie.

W rocznicę Konstytucyi 3-Maja wzięła młodzież wraz z Gronem nauczycielskiem udział w uroczystem nabożeństwie, które odbyło się o godzinie 8-mej rano, poczem udała się na poranek szkolny do sali „Sokoła“. Program wypełniły: 1. Przemówienie nauczyciela Szymona Zmarza, 2. Deklamacya, Mickiewicz: „Koncert Jankieła“, wygłosiła uczenica kl. II. żeńskiej Zofia Szumska. 3. Krokiewiczówna: „Trzeci Maj“, odśpiewał chór mieszany. 4. Hiller: „Patrz jak piękny...“, wykonał chór mieszany. 5. „Strofy o żołnierzu polskim“ wygłosiła uczenica kl. II. żeńskiej Blanka Heymannówna. 6. Kotarbiński: „Noc majowa“, odśpiewał chór mieszany. 7. „Zmartwychwstanie“, wygłosiła uczenica kl. II. żeńskiej Kamila Scholzówna. 8. Śpiewy, Chopin, „Gdybym ja była“ i „Pieśń litewska“ odśpiewała Jadwiga Olbrychtowiczówna, uczenica kursu żeńskiego. 9. „.....Chwała Ojców“, wygłosiła uczenica kl. I. żeńskiej Janina Zarzycka. 10. Nowakowski: „Wisła“, wykonał chór mieszany. 11. Konopnicka: „Ave Patria“ wygłosiła Władysława Steinówna uczenica kl. II. żeńskiej. — Za zajęcie się wieczorkiem oraz za dyrygowanie chórem składa Dyrekcyja nauczycielom Szymonowi Zmarzowi, Zdzisławowi Pawłowskiemu i Mieczysławowi Augustynowiczowi serdeczne podziękowanie. Czysty dochód z poranka w kwocie K. 75. — przeznaczono w połowie na rzecz funduszu dla ubogiej młodzieży tutejszego zakładu, połowę zaś przeznaczono na cele Towarzystwa Szkoły Ludowej.

Dnia 8. maja z okazji urodzin Najjaśniejszej Pani wzięła młodzież udział w solemnym nabożeństwie.

Dnia 9. maja wzięła młodzież udział w uroczystym obchodzie rocznicy Konstytucji 3-Maja, urządzonym przez tutejszą Polonię.

Dnia 17. maja zakończono rok szkolny w szkole kupieckiej uzupełniającej koedukacyjnej i rozdano świadectwa.

W dniach 22., 23., 24. i 25. maja odbył się egzamin pisemny na kursie dla dorosłych, zaś egzamin ustny w dniach 28. i 29 maja.

Dnia 28. maja wzięła młodzież wraz z Gronem nauczycielskim udział w nabożeństwie żałobnym za poległych pod Kanio-wem, poczem powróciła na naukę do szkoły.

Dnia 31. maja zwiędził Wiceprezydent c. k. Rady szkolnej krajowej Dr. Fryderyk Zoli w towarzystwie Dr. Zygmunta Zagórowskiego tutejszy Zakład i był obecnym na godzinach buchalteryi na jednorocznym kursie żeńskim u dyrektora zakładu, kantoru wzorowego w klasie II. żeńskiej u nauczyciela Józefa Jursy, języka niemieckiego w klasie I. męskiej u nauczyciela Szymona Zmarza i nauki towaroznawstwa w klasie I. żeńskiej u nauczyciela Michała Dubaja.

Dnia 5. czerwca odbyli uczniowie i uczennice tutejszego zakładu pod przewodnictwem Grona nauczycielskiego całodzienną wycieczkę do Szczyrku, oddalonego od Białej 15 km. w kierunku południowo - zachodnim. Wieś ta położona jest w ciasnej dolinie, której środkiem płynie górską rzeczką Żylica. Dolina ta należy do najpiękniejszych w tym paśmie Beskidów zachodnich.

W ciągu roku szkolnego przystępowała młodzież trzy razy do Św. Sakramentu Pokuty i Ołtarza, nadto w dniach 11., 12., 13 i 14. marca odprawiła rekolekcyje wielkanocne pod przewodnictwem ks. katechety Wiktora Błotki.

Naukę gimnastyki dla młodzieży męskiej prowadził w I. półroczu nauczyciel tutejszego Zakładu Zdzisław Pawłowski, zaś w II. półroczu dla młodzieży obojga płci profesor tutejszego gimnazjum realnego Jan Koim. Ćwiczenia odbywały się w sali gimnastycznej tutejszego Sokoła oraz na wolnym powietrzu.

Dla pogłębienia i uzupełnienia wiadomości z nauki towaroznawstwa urządziła Dyrekcyja w miarę możliwości wycieczki naukowe dla młodzieży szkolnej.

W tym roku szkolnym zwiedziła młodzież fabrykę mebli giętych „MUNDUS“ w Buczkowicach, młyn i tartak w Rybarzowicach i Łodygowicach, gazownię miejską w Bielsku, fabrykę świec Franciszka Sezemskiego w Lipniku, fabrykę sukna oraz apretury firmy Karola Hessa Synowie w Białej, cegielnię i tartak parowy Rosta w Lipniku, fabrykę papieru i browar arcyksiążęcy w Żywcu oraz kamieniołomy Wydziału krajowego w Kozach.

Kierownictwo tych wycieczek powierzyła Dyrekcyja nauczycielowi Michałowi Dubajowi. Za prowadzenie tych wycieczek oraz za urządzenie wycieczek dla pogłębienia wiadomości z zakresu nauk przyrodniczych z klasą przygotowawczą koedukacyjną wyraża Dyrekcyja nauczycielowi Michałowi Dubajowi serdeczne podziękowanie.

Za łaskawe zezwolenie i za doznaną życzliwość w umożliwieniu tych wycieczek składa Dyrekcyja Zarządom wymienionych instytucji serdeczne podziękowanie. —

W dwu - klasowej szkole handlowej męskiej i żeńskiej, w klasie przygotowawczej koedukacyjnej oraz na jednorocznym kursie handlowym żeńskim odbywała się nauka w godzinach przedpołudniowych, na 6-miesięcznym kursie zawodowym dla dorosłych w godzinach popołudniowych, zaś w szkole uzupełniającej koedukacyjnej cztery razy w tygodniu od godziny 6 do 8 wieczorem.

Na konferencyach Grona nauczycielskiego, których było 13, załatwiono wszelkie sprawy szkolne tak odnośnie do materiału naukowego i potrzebnych ku temu środków, jak wreszcie w kwestiach oceny uczniów i uczenie pod względem zachowania się, uczęszczania i postępów w nauce. Ogółem można stwierdzić, że zachowanie się młodzieży było chwalebne, a uczęszczanie pilne. Materiał naukowy wyczerpano we wszystkich oddziałach szkoły.

Skutkiem niedostatecznego odżywiania się młodzieży szkolnej była zdrowotność w tym roku gorsza. Na pogorszenie frekwencji wpływało również używanie młodzieży szkolnej przez rodziców do aprowizowania domu.

Z powodu ogólnych trudności aprowizacyjnych i umożliwienia młodzieży wczesniejszego wyjazdu na wieś do rodziców lub krewnych, zakończono rok szkolny o dwa tygodnie wcześniej.

Młodzież opuszczająca Zakład nie ucierpiała wcale z powodu wcześniejszego zakończenia roku szkolnego i jest tak dobrze przygotowana, że będzie mogła korzystnie pracować w swoim zawodzie, jak absolwenci lat ubiegłych.

W końcu zaznacza dyrekcya, że absolwenci i absolwentki, którzy ukończyli naukę w roku szkolnym 1916/17 są na odpowiednich posadach, zaś absolwenci i absolwentki z bieżącego roku znaleźli za pośrednictwem Dyrekcyi już obecnie posady.

Rok szkolny zakończono dnia 14. czerwca uroczystem nabożeństwem w tutejszym kościele parafialnym i rozdaniem świadectw.

Kronika udziału tutejszego zakładu w wojnie światowej.

(Zestawienie trzecie.)

Łaciok Franciszek, absolwent tutejszego zakładu w r. szk. 1916/17 służy przy Erg. Zug. Sch. F. A. R. 48/5 w U. Kötting w Styrii.

Kowalski Feliks, uczeń kl. I. w r. szk. 1917/18 służy w 56. pułku piechoty w Kielcach w Polsce.

Kubica Ludwik, uczeń kl. I. w r. szk. 1917/18 służy w 16. pułku piechoty w Krakowie.

Oprócz wymienionych nadeszły w roku szkolnym 1917/18 jeszcze następujące ważniejsze reskrypta c. k. Rady szkolnej krajowej i Wydziału krajowego:

C. k. Rada szkolna krajowa reskryptem z dnia 13. lipca 1917 L: 1316/V. oznajmia, że wydane rozporządzeniem c. k. Ministerstwa W. i O. z dnia 29. sierpnia 1916 L: 27.355 postanowienia wyjątkowe dla tych uczniów, szkół handlowych, którzy wstępują do

służby wojskowej lub z tej służby powracają, pozostają w mocy także na przeciąg roku szkolnego 1917/18.

C. k. Rada szkolna krajowa reskrytem z dnia 18. lipca 1917 L: 1332/V. przesyła odpis rozporządzenia c. k. Ministerstwa W. i O. z dnia 6. lipca 1917 L: 4902/16, w myśl którego urządzenie jednorocznych kursów handlowych powinno się opierać na rozporządzeniu Cesarskiem z 27. czerwca 1850 Dz. u. p. Nr. 309., zaś od sił nauczycielskich należy wymagać co najmniej uzdolnienia do nauczania przedmiotów grupy pierwszej w dwuklasowych szkołach handlowych.

C. k. Rada szkolna krajowa okólnikiem z dnia 2. sierpnia 1917 L: 17.017/IV. uwiadamia o rozporządzeniu c. k. Ministerstwa spraw wewnętrznych z dnia 15. stycznia 1917 L: 28.864/MI. znoszącym nabożeństwo żałobne za duszę ś. p. Cesarza Ferdynanda I, urządzane w dniu 28. czerwca, a zaprowadzającym nabożeństwo żałobne w dniu 21. listopada jako rocznicy śmierci ś. p. Cesarza Franciszka Józefa I.

Wydział krajowy reskrytem z dnia 6. sierpnia 1917 LW: 135.143/917 przesyła odpis pisma c. k. Rady szkolnej krajowej z dnia 13. kwietnia 1917 L: 5344/IV. w sprawie przyjmowania uczniów z okupowanych krajów nieprzyjacielskich do austriackich szkół średnich.

C. k. Rada szkolna krajowa okólnikiem z dnia 15. stycznia 1918 L: 700/IV. uwiadamia dyrekcye szkół, że c. k. Ministerstwo W. i O. reskrytem z dnia 4. stycznia 1918 L: 368 Xa. zarządziło stosowanie do uczniów z rocznika 1900, obowiązanych do służby w pospolitem ruszeniu, wszystkich ulg wyjątkowych, z których korzystali uczniowie w roku szkolnym 1917/18, obowiązani do służby w pospolitem ruszeniu.

C. k. Rada szkolna krajowa reskrytem z dnia 5. marca 1918 L: 1542/IV. przesyła odpis rozporządzenia c. k. Ministerstwa W. i O. z dnia 25. maja 1916 L: 14.939 w sprawie wcześniejszych egzaminów rocznych uczniów szkół średnich pełniących służbę wojskową.

C. k. Rada szkolna krajowa reskrytem z dnia 21. marca 1918 L: 460/V. aprobowała do nauki szkolnej książkę Witolda Skalskiego, profesora Akademii handlowej w Krakowie p. t. „Pod-

ręcznik kupieckiej księgowości podwójnej drugie wydanie rozszerzone, Kraków 1917. Nakładem Akademii handlowej w Krakowie.“

C. k. Rada szkolna krajowa reskryptem z dnia 21. marca 1918 L: 473/V. przesyła odpis rozporządzenia c. k. Ministerstwa W. i O. z dnia 5. marca 1918 L: 7921/XIX, objaśniającego plan nauki korespondencyi w dwuklasowych szkołach handlowych.

C. k. Rada szkolna krajowa reskryptem z dnia 23. marca 1918 L:4321/IV. przesyła odpis rozporządzenia c. k. Ministerstwa obrony krajowej z dnia 22. stycznia 1918 Abt. XIV. M. Nr. 28. ex 1918 w sprawie warunkowego przyznania jednorocznej służby prezencyjnej uczniom, urodzonym w roku 1900, obowiązany do służby w pospolitem ruszeniu, którzy wstąpili dobrowolnie do armii wspólnej albo do obrony krajowej, oraz w sprawie przypuszczenia ich do wcześniejszego egzaminu uzupełniającego.

BIAŁA, dnia 14. czerwca 1918.

LEOPOLD DEIMEL,

dyrektor.

Skład Kuratoryi Krajowej szkoły kupieckiej w Białej

z końcem roku szkolnego 1917/18.

Przewodniczący :

Ludwik Dubowski, kupiec w Białej, delegat Wydziału krajowego do Kuratoryi.

Zastępca przewodniczącego :

Konrad Opuszyński, c. k. inspektor okręgowy, dyrektor prywatnego seminarium nauczycielskiego żeńskiego przy klasztorze św. Hildegardy w Białej, zastępca przewodniczącego Wydziału szkoły przemysłowej uzupełniającej im. Tadeusza Kościuszki w Białej, delegat c. k. Rady szkolnej krajowej do Kuratoryi.

Członkowie :

Dr. Jan Myciński, c. k. notaryusz, delegat Wydziału Rady powiatowej w Białej do Kuratoryi.

Dr. Antoni Mikulski, dyrektor prywatnego seminarium nauczycielskiego męskiego T. S. L. w Białej, delegat Towarzystwa Szkoły Ludowej do Kuratoryi.

Sekretarz :

Leopold Deimel, dyrektor szkoły.

Grono nauczycielskie.

Dyrektor:

Deimel Leopold Jan, delegat Towarzystwa Szkoły Ludowej do Wydziału szkoły przemysłowej uzupełniającej im. Tadeusza Kościuszki w Białej, komisarz dla Stowarzyszenia przemysłowego gospodnio - szynkarskiego powiatu bialskiego, przewodniczący Towarzystwa polskiej bursy przemysłowo - handlowej w Białej, przewodniczący Rządowej akcji zapomogowej w Białej, uczył buchalteryi na KŻ. i na KD., korespondencyi niemieckiej na KŻ. i w kl. II. DSK., tygodniowo godzin 15.

Nauczyciele etatowi:

Dubaj Michał, nauczyciel przedmiotów przyrodniczych, towaroznawstwa i geografii, zawiadowca gabinetu historii naturalnej, fizyki, towaroznawstwa i geografii, gospodarz kl. przyg. i kl. I. szk. uzup., uczył geometryi, fizyki i historii naturalnej w kl. przyg., geografii w kl. II. DSZ., oraz w kl. I. II. i III. szkoły uzup., nauki gospodarstwa i higieny w kl. I. i II. DSZ., towaroznawstwa w kl. I. i II. DSK., w kl. I. i II., DSZ. oraz KD., tygodniowo godzin 34.

Gąsiorek Franciszek, nauczyciel przedmiotów przyrodniczych, towaroznawstwa i geografii, służy przy wojsku od ogłoszenia mobilizacyi jako oficer poczty polowej.

Pawłowski Zdzisław, nauczyciel przedmiotów handlowych, zawiadowca biblioteki nauczycielskiej oraz archiwum handlowego, gospodarz KŻ. i kl. III. szk. uzup., uczył rachunków kupieckich w kl. I. DSZ., w kl. II. DSK., i w kl. III. szk. uzup., nauki o handlu i wekslach w kl. I. i II. DSZ., w kl. II. DSK., na KŻ., oraz na KD., buchalteryi w kl. I. DSK., i w kl. III. szkoły uzup., korespondencyi polskiej w kl. I. DSK., w kl. II. i III. szk. uzup. i na KD., korespondencyi niemieckiej w kl. II. DSZ., tygodniowo godzin 36.

Skrócenia: DSK. = dwuklasowa szkoła kupiecka.

K. Ż. = kurs żeński.

DSZ. = dwuklasowa szkoła żeńska.

KD. = kurs dla dorosłych.

KM. = kurs maszynowy.

Jursa Józef, nauczyciel przedmiotów handlowych, zawiadowca pomocy koleżańskiej uczniów, gospodarz kl. II. DSK., uczył rachunków kupieckich w kl. II. DSZ., na KZ, oraz na KD., kantoru praktycznego w kl. II. DSK., i w kl. II. DSZ., buchalteryi w kl. II. DSK. i w kl. II. szk. uzup., korespondencyi polskiej w kl. II. DSK., tygodniowo godzin 27.

Trzos Józef, nauczyciel języka polskiego i francuskiego, zawiadowca biblioteki dla uczniów, gospodarz kl. I. DSK., uczył języka polskiego w kl. I. i II. DSK., oraz w kl. I. DSZ., języka francuskiego w kl. I. i II. DSK., w kl. I. i II. DSZ., oraz na KZ., tygodniowo godzin 25.

Treter Jan, nauczyciel przedmiotów handlowych, gospodarz kl. I. DSZ., uczył od dnia 28. marca 1918 r. rachunków kupieckich w kl. przyg. i w kl. I. DSK., buchalteryi w kl. I. DSZ., korespondencyi polskiej w kl. I. DSZ. i na KZ., nauki o handlu i wekslach w kl. I. DSK., tygodniowo godzin 20.

Nauczyciele pomocniczy:

Błaszkwiczówna Stanisława, sekretarka Dyrekcyi, zawiadowczyni zbioru podręczników szkolnych dla ubogich uczniów i uczenic, uczyła pisma maszynowego w kl. II. DSK., w kl. II. DSZ., na KZ., oraz w kl. III. szk. uzup., stenografii w kl. I. i II. DSK., w kl. I. i II. DSZ., na KZ., oraz na KD., tygodniowo godzin 31.

Górówna Eugenia, gospodyni kl. II. DSZ., zawiadowczyni zbioru podręczników szkolnych dla ubogich uczniów i uczenic, uczyła w I. półroczu rachunków kupieckich w kl. I. DSZ., buchalteryi w kl. II. DSZ., korespondencyi polskiej w kl. I. i II. DSZ., w kl. II. i III. szk. uzup., nauki o handlu i wekslach w kl. I. DSZ., stenografii w kl. I. i II. DSK., w kl. II. DSZ., na KZ., oraz na KD., tygodniowo godzin 27.

Zmarz Szymon, zastępca nauczyciela c. k. gimnazjum w Kamionce Strumiłowej, w Białej za urlopem, gospodarz kl. II. DSZ. i kl. II. szk. uzup., uczył języka niemieckiego we wszystkich oddziałach szkoły, języka polskiego w kl. przyg. i w kl. II. DSZ., tygodniowo godzin 32.

Nauczyciele dochodzący:

Augustynowicz Mieczysław, nauczyciel szkoły ćwiczeń przy semin. naucz. T. S. L., w miejscu, uczył śpiewu w 2 godzinach tygodniowo.

Ks. Błotko Wiktor katecheta szkoły ludowej, uczył religii w kl. przyg. tygodniowo godzin 2.

Braszka Józef, profesor gimnazjum realnego T. S. L., w miejscu, uczył języka polskiego w kl. I. szk. uzup. tygodniowo godzin 2.

Jahl Alojzy, Radca Wydziału Rady powiatowej, w miejscu, uczył ustroju państwa i kraju w kl. II. DSK., tygodniowo godzin 1.

Kargol Adolf, nauczyciel główny seminarium naucz. T. S. L. w miejscu, uczył geografii w kl. przyg. i na KŻ., tygodniowo godzin 5.

Koestlich Roman, profesor gimnazjum realnego T. S. L., w miejscu, uczył geografii w kl. I. i II. DSK. i w kl. I. DSŻ., tygodniowo godzin 8.

Koim Jan, profesor gimnazjum realnego T. S. L., w miejscu, uczył gimnastyki w kl. I. i II. DSK. i w kl. I. i II. DSŻ., tygodniowo godzin 4.

Kuś Władysław, nauczyciel szkoły ćwiczeń przy sem. naucz., w miejscu, uczył kaligrafii we wszystkich oddziałach szkoły, oraz rachunków w kl. II. szk. uzup., tygodniowo godzin 10.

Zmiany w Gronie nauczycielskiem.

Wydział krajowy reskryptem LW: 143.780 przeniósł z dniem 1. lipca 1917 r. nauczyciela etatowego tutejszego zakładu **Wawrzyńca Bieńka** do Krajowej Szkoły kupieckiej w Przemyślu.

Matkowski Zygmunt, nauczyciel etatowy tutejszego zakładu, zrzekł się z dniem 1. września 1917 r. posady w tutejszym zakładzie i powrócił na swoją poprzednią w c. k. Bibliotece uniwersyteckiej we Lwowie.

Wydział krajowy reskryptem z dnia 26. października 1917. LW: 159231 zamianował **Józefa Trzosa** nauczycielem etatowym do języka polskiego i francuskiego dla tutejszego zakładu od dnia 1. września 1917 r.

Eugenia Górówna, nauczycielka pomocnicza tutejszego zakładu, zrezygnowała z dniem 1. marca 1918 r. z zajmowanej posady z powodu zamażpójścia. —

Wydział krajowy reskryptem z dnia 21. marca 1918 LW: 27562 przydzielił **Jana Tretera**, nauczyciela Krajowej Szkoły kupieckiej w Tarnowie, do tutejszego Zakładu.

Zbiory i środki naukowe.

A) Biblioteka nauczycielska.

Zawiadowca: Zdzisław Pawłowski.

Otrzymano w darze:

Hartmann Friedrich: Das Färben der Metalle, (dar ucznia Grzybowskiego). Berichte der k. u. k. österr. ung. Konsularämter, (4 tomy); Statut normalny, regulamin i plan nauki krajowych szkół kupieckich; Czwarte sprawozdanie Krajowej Szkoły kupieckiej w Białej; Stanisław Korbel: Stenografia polska II. wyd. (dar autora); Jan Treter: Rachunki procentu składanego.

Zakupiono:

Rykaczewski: Słownik języka polskiego; Piotr Dahlmann: Słownik podręczny francusko - polski; Zygmunt Krasieński: Pisma (4 tomy); Das Kunstgewerbe; Konrad Drzewiecki: Początki gramatyki języka polskiego; M. D. Auson: Cours de Français, (2 tomy); M. D. Berlitz: Premier livre; Generał Paszkowski: Dzieje Tadeusza Kościuszki; Kazimierz Horowicz: Wstęp do statystyki teoretycznej; Dr. A. Bolland: O szkolnictwie handlowem w Galicyi; Dr. Hugo Ephraim: Organisation und Betrieb einer Tuchfabrik; Wł. St. Reymont: Chłopi (4 tomy); Mazanowski: Historia literatury polskiej; Bolesław Prus: Emancypantki (4 tomy); Wł. St. Reymont: Marzyciel; S. Windakiewicz: Prolegomena do „Paną Tadeusza“; Kazimierz Bronikowski: Stylistyka handlowo - przemysłowa; M. Gibes: Podręcznik korespondencyi handlowej; Dr. Józef v. Schey: Das bürgerliche Gesetzbuch. Wł. St. Reymont: Ave Patria. Jan Lorentowicz: Młoda Polska.

W roku szkolnym 1917/18 przybyło 33 dzieł w 44 tomach; biblioteka liczy z końcem roku ogółem 307 dzieł w 344 tomach.—

B) Biblioteka dla uczniów.

Zawiadowca: Józef Trzos.

Zakupiono:

Descovitch-Seeliger: Das U-Boot; Z lutni żołnierza; Dla Ciebie Polsko; Piśsudczycy, Bitwa pod Konarami; A.

Głowacki: Pisma (4 tomy); Śliwiński: Powstanie listopadowe; Kraszewski: Waligóra; Grabiec: Dzieje Polski niepodległej; Oppmann: Księstwo Warszawskie; Dahlmann; Słownik franc. - polski i polsko - franc.; Śmiałowski: T. Kościuszko; Wysłouchowa: Za wolność i lud; Cooper: Myśliwiec; Rok 1863; Sienkiewicz: Nowele (2 tomy); Schnür-Pepłowski: Jeszcze Polska nie zginęła; Orzeszkowa: Chwile; Czajkowski: Hetman Ukrainy; Bolesławita: My i oni; Kraszewski: Zygmuntofskie czasy; Mastaw (2 tomy); Pamiętniki nieznanomego; Zieliński: Manuela; Juhosza: Nowele; Wiseman: Fabiola; Schnür - Pepłowski: Legioniści; Gen. Wysocki: Pamiętniki; Popławska: Dzieje ojczyste; Morawska: Paniczyk; Orkan: Droga czwartaków; Popiel: Krwią i łzami; Lewartowski: Święta Legionów na Polesiu; Morawska: Jan Niewdźyd; Dygasiński: Wielkie łowy; Scott: Iwanhoe; Kipling: Księga puszczy; Czajkowski: Wernyhora; Czajkowski: Kirdźali; Bukowiecka: Jak się dusza budziła w Józju; Rodziewiczówna: Błękitni; Gruszecki: Litwackie mrowie; Ostrowski: Rok klęski; Zacharyasiewicz: Kordysz; Sawiński: Wspomnienia szkolne; Bolesławita: Nad Spreą; Kraszewski: Królewscy synowie (4 tomy); Sienkiewicz: Legiony; Reymont: Z ziemi chełmskiej; Insurekcyja.

W roku szkolnym 1917/18 przybyło dzieł 50 w 58 tomach; biblioteka uczniów liczy z końcem roku ogółem 187 dzieł w 229 tomach.

C) Zbiór podręczników dla szkoły kupieckiej uzupełniającej koedukacyjnej.

Zawiaadowca: Szymon Zmarz.

Zbiór ten liczy z końcem roku szkolnego 53 podręczników.

D) Czasopisma.

Zakład prenumeruje lub otrzymuje w darze:

Dziennik urzędowy c. k. Rady szkolnej krajowej; Verordnungsblatt des k. k. Ministeriums für Kultus und Unterricht; Handelsmuseum; Kupiec Poznański.

E) Zbiór środków do nauki historii naturalnej.

Zawiadowca: Michaj Dubaj.

Gabinet liczy z końcem roku szkolnego 1917/18 225 numerów, a 426 okazów.

F) Zbiór środków do nauki fizyki.

Zawiadowca: Michał Dubaj.

Gabinet liczy 108 numerów, a 137 przyrządów.

G) Zbiór środków do nauki towaroznawstwa.

Zawiadowca: Michał Dubaj.

W roku 1917/18 zakupiono: Mikroskop
Ogółem gabinet liczy 138 numerów, a 1005 okazów.

H) Zbiór środków do nauki geografii.

Zawiadowca: Michał Dubaj.

Z końcem roku szkolnego gabinet liczy 106 numerów.

I) Archiwum handlowe.

Zawiadowca: Zdzisław Pawłowski.

Otrzymano w darze:

Druki i prospekta Tow. ubezpiecz. „New-York“; prospekta VI. i VII. pożyczki wojennej; prospekta VII. pożyczki wojennej pruskiej; zbiór formularzy banku austriacko - węgierskiego.

Zbiór ten posiada z końcem roku szkolnego 1917/18 385 formularzy i druków.

K) Varia.

Zawiadowca: Dyrektor Zakładu.

Zakupiono:

Kopiał wraz ze stolikiem.

Zbiór ten posiada: 10 maszyn do pisania różnych systemów, 1 maszynę do powielania „RAPAX“, kopiał i 10 tablic „DELMAS“ do nauki obcych języków.

Pomoc dla ubogich uczniów.

A. Pomoc koleżańska uczniów Kr. S. K. w Białej.

Jak niżej podane sprawozdanie kasowe wykazuje, wynosił przychód w bieżącym roku szkolnym K. 546'56, rozchód K.184'52, pozostaje zatem K. 362'04 na rok szkolny 1918/19.

Poważną pozycję w przychodzie kasowym stanowią składki Grona nauczycielskiego, które również i w tym roku szkolnym opodatkowało się po ½% od swoich poborów, oraz 5% z opłat kursu dla dorosłych. P. T. ofiarodawcom składa Dyrekcyja na tem miejscu serdeczne podziękowanie.

SPRAWOZDANIE KASOWE :

Przychód

Rozchód

L.	Treść	K	h	L.	Treść	K	h
1	Stan kas w z u. r. szk,	79	37	1	Książki szkolne	53	82
2	Składki Grona nauczyciel- skiego	113	82	2	Obiady	55	80
3	Składki uczniów i uczenie	89	—	3	Wydatki na wycieczkę	74	90
4	Datki publiczności	55	—	4	Stan kasy z końcem czerw- ca b. r.	362	04
5	Dochód z poranku	66	—				
6	Zwrot pożyczki	20	—				
7	Odseiki	5	52				
8	5 % z opłat kursu dla dorosłych	117	85				
		<u>546</u>	<u>56</u>			<u>546</u>	<u>56</u>

Kurator:

L. Dubowski m. p.

Przewodniczący:

L. Deimel m. p.

Skarbnik:

J. Jursa m. p.

B. Zasilki stypendyalne.

Wydział krajowy przeznaczył na doraźne zapomogi dla uczniów i uczenic tutejszego Zakładu 750 K. — Z zapomóg tych korzystali: uczniowie klasy przygotowawczej: Broż Wacław, Janoszek Bronisław, Pindel Władysław; z kl. I. DSK.: Białek Stanisław, Drożdż Stefan, Kopel Ludwik, Goldschlag Jakób; z kl. II. DSK.: Jasek Rudolf, Dudek Franciszek, Pindel Stefan; z kl. I. DSŻ. uczennice: Miklasówna Marya, Witkówna Marya; z kl. II. DSŻ.: Heymannówna Blanka, Pochlutkówna Maryanna z KŻ.: Rogalska Albina.

Wydział Rady powiatowej w Białej wypłacił tytułem zapomogi Zofii Salówniej uczennicy kl. II. DSŻ. 40 K, — oraz Józefowi Świerczkowi, uczniowi kl. II. DSK. 30 K.

C. k. Ministerstwo Skarbu udzieliło uczennicy kl. II. DSŻ. Wandzie Wygodównej stypendyum w kwocie 200 K. rocznie.

C. Ulgi w opłatach szkolnych.

Wydział krajowy uwolnił 61 uczniów i uczenic od opłaty szkolnej w całości lub w połowie.

D. Fundusz na założenie internatu dla uczniów zamiejscowych.

Fundusz ten wynosi obecnie z końcem roku szkolnego 1917/18 10774⁹¹ K.

E. Zbiór podręczników szkolnych dla ubogich uczniów i uczenic.

Zawiadowczyni: Stanisława Błaszkwiczówna.

Zakupiono:

Stanisław Korbel: Stenografia polska, 6 egz.; Weyde u. Goldberger: Korrespondenz u. Kontorarbeiten für Knaben, 1 egz.

Otrzymano w darze od autora:

Antoni Pawłowski: Rachunki kupieckie, 6 egz.; tematy do książkowania 6 egz. Otrzymano w rabacie: Stanisław Korbel: Stenografia polska 16 egz., K. Zagajewski: Książka niemiecka, 2 egz. T. Kistryn: Polska korespondencya handlowa, 6 egz. Otrzymano w darze od uczenic: T. Kistryn: Zarys nauki o handlu, 1 egz.; Dr. E. Romer: Mała geografia handlowa,

1 egz.; Stanisław Majerski: Geografia handlowa, 1 egz.;
A. Bechtel: Französisches Lese- und Übungsbuch für Handels-
akademien (Höhere Handelsschulen), 1 egz.

Zbiór ten liczy razem 160 egzemplarzy.

F. Wyżywienie ubogich uczniów i uczenic.

Staraniem Dyrekcyi udało się umieścić w kuchni wojennej prowadzonej przez ks. Władysława Mączyńskiego, dzięki poparciu materialnemu przez tutejsze c. k. Starostwo 51 uczniów i uczenic, którzy korzystali z obiadów bezpłatnych lub za bardzo niską opłatą.

Na tem miejscu składa Dyrekcyja serdeczne podziękowanie c. k. Starostwu oraz ks. prof. Władysławowi Mączyńskiemu.

Spis księzek

używanych w roku szkolnym 19 7 18.

Klasa przygotowawcza.

Język polski: Dr. Maryan Reiter, Czytania polskie dla klasy III. szkół średnich. Franciszek Konarski, Gramatyka języka polskiego. Język niemiecki: Gayczak, Deutsches Lesebuch für die III. Klasse der galizischen Bürgerschulen. Dr. Lug: Deutsche Gramatik für Handelsschulen. Rachunki: A. Pawłowski, Rachunki kupieckie tom I. Geometrya: Kranz, Geometrya poglądowa, część I. i II. Fizyka: Władysław Żlobicki, Wiadomości z fizyki dla kl. III. i IV. szkół średnich. Geografia: Eugeniusz Romer, Geografia. Historia naturalna: Józef Rostafiński, Wiadomości z historii naturalnej dla szkół wydziałowych.

Klasa pierwsza.

Język polski: Próchnicki i Wojciechowski, Wypisy polskie dla szkół średnich, tom V. Język niemiecki: Adolf Tuma, Nemecka citanka pro skoly obchodni. Dr. Victor Lug, Deutsche Sprachlehre für zweiklassige Handelsschulen. Rachunki kupieckie: A. Pawłowski: Rachunki kupieckie, tom I. Buchalterya: W. Góra, Podręcznik do nauki buchalteryi tom pierwszy i drugi. A. Pawłowski, Tematy buchalteryjne. Korespondencya: Tadeusz Kistryn, Polska korespondencya handlowa. Prace kantorowe: Christof - Passendorfer, Zasadnicze pojęcia z zakresu prac kantorowych. Nauka o handlu i wexlach: Tadeusz Kistryn, Zarys nauki o handlu. Towaroznawstwo: Bolland, Podręcznik towaroznawstwa. Geografia handlowa: Dr. Karl Zehden u. dr. Theodor Cicalek, Leitfaden der Handels- und Verkehrsgeographie für zweiklassige Handelsschulen. B. Kozenn, Atlas geograficzny. Stenografia: Stanisław Korbel, Stenografia polska.

Klasa druga.

Język polski: Tarnowski - Bobin, Wypisy polskie dla klas wyższych szkół realnych i seminaryów nauczycielskich,

tom II. Język niemiecki: Adolf Tuna, Nemecka citanka pro skoly obchodni. Dr. V. Lug, Deutsche Sprachlehre für zweiklassige Handelsschulen. Korespondencya niemiecka: Weyde u. Goldberger, Korrespondenz und Kontorarbeiten für zweiklassige Handelsschulen für Knaben. Rachunki kupieckie: A. Pawłowski, Rachunki kupieckie, tom II. Nauka o handlu i wekslach: Tadeusz Kistryn, Zarys nauki o handlu. Korespondencya: Tadeusz Kistryn, Polska korespondencya handlowa. Prace kantorowe: Christof Passendorfer, Zasadnicze pojęcia z zakresu prac kantorowych. Buchalterya: W. Góra, Podręcznik do nauki buchalteryi tom II. Geografia handlowa: Dr. Karl Zehden und dr. Theodor Cicalak, Leitfaden der Handels- und Verkehrsgeographie für zweiklassige Handelsschulen. B. Kozenn, Atlas geograficzny. Towaroznawstwo: A. Bolland, Podręcznik towaroznawstwa. Stenografia: Stanisław Korbel, Stenografia polska.

Klasa pierwsza i druga żeńska.

Podręczniki tesame, co w klasie pierwszej i drugiej męskiej.

Jednoroczny kurs handlowy żeński.

Rachunki kupieckie: A. Pawłowski, Rachunki kupieckie, tom I. i II. Buchalterya: Witold Skalski, Zwięzły podręcznik księgowości pojedynczej i podwójnej. A. Pawłowski, Tematy buchalteryjne. Korespondencya: Tadeusz Kistryn, Polska korespondencya handlowa. Prace kantorowe: Christof - Passendorfer, Zasadnicze pojęcia z zakresu prac kantorowych. Korespondencya niemiecka: Weyde u. Goldberger, Korrespondenz und Kontoarbeiten für zweiklassige Handelsschulen für Mädchen. Nauka o handlu i wekslach: Tadeusz Kistryn, Zarys nauki o handlu. Geografia handlowa: Romer, Mała geografia handlowa. B. Kozenn, Atlas geograficzny. Stenografia: Stanisław Korbel, Stenografia polska.

Szkoła handlowa uzupełniająca koedukacyjna.

Klasa pierwsza.

Język polski: Druga książka polska do czytania dla szkół przemysłowych. Język niemiecki: Alois Brulins, Lese und Sprachbuch für kaufmännische Fortbildungsschulen. Rachunki: A. Pawłowski, Nauka rachunków przemysłowych tom I. i II. Geografia: Eugeniusz Romer, Geografia.

Klasa druga.

Rachunki kupieckie: A. Pawłowski, Rachunki kupieckie tom I. Buchalterya: Witold Skalski, Podręcznik księgowości pojedynczej, do użytku w uzupełniających szkołach handlowych. A. Pawłowski, Tematy buchalteryjne. Korespondencya: S. Karitan, Podręcznik korespondencyi kupieckiej (handlowej) i prac kantorowych. Prace kantorowe: Christof - Passendorfer, Zasadnicze pojęcia z zakresu prac kantorowych. Nauka o handlu i wekslach: Tadeusz Kistryn, Zarys nauki o handlu. Geografia: E. Romer, Mała geografia handlowa. Język niemiecki: Alois Bruhns- Lese- und Sprachbuch für kaufmännische Fortbildungsschulen.

Klasa trzecia.

Rachunki kupieckie: A. Pawłowski, Rachunki kupieckie tom I. i II. Buchalterya: Witold Skalski, Podręcznik księgowości pojedynczej, do użytku w uzupełniających szkołach handlowych. A. Pawłowski, Tematy buchalteryjne. Korespondencya: S. Karitan, Podręcznik korespondencyi kupieckiej (handlowej) i prac kantorowych. Prace kantorowe: Christof - Passendorfer, Zasadnicze pojęcia z zakresu prac kantorowych. Korespondencya niemiecka: Dr. Ludwik Voigt und Julius Weyde, Deutsche Handelskorrespondenz für kaufmännische Fortbildungsschulen. Geografia handlowa: E. Romer, Mała Geografia handlowa.

Przegląd planu nauki

dwuklasowej szkoły kupieckiej wraz z klasą przygotowawczą.

Przedmioty	Klasa przygot.	Klasa I		Klasa II.		Razem
		I. p.	II. p.	I. p.	II p.	
A. Przedmioty obowiązkowe						
1. Religia	2	—	—	—	—	2
2 Język polski	4	4	4	3	3	11
3 Język niemiecki	5	6	6	6	6	17
4 Rachunki kupieckie	5	5	3	4	4	13
5 Geometrya	2	—	—	—	—	2
6 Nauka o handlu i wekslach	—	4	2	3	3	6
7 Korespondencya i prace kant	—	2	4	3	—	4 ^{1/2}
8 Buchalterya	—	2	4	4	—	5
9 Kantor praktyczny	—	—	—	—	7	3 ^{1/2}
10 Geografia	3	3	3	3	3	9
11 Historia naturalna	4	—	—	—	—	4
12 Fizyka	4	—	—	—	—	4
13 Towaroznawstwo	—	3	3	3	3	6
14 Nauka o ustroju państwa i kraju	—	—	—	1	1	1
15 Stenografia	—	2	2	2	2	4
16 Kaligrafia	2	1	1	1	1	4
	31	32	32	33	33	96
B Przedmioty nadobowiązkowe						
1 Język francuski	—	3	3	3	3	6
2 Pisanie na maszynie	—	—	—	2	2	2
3 Gimnastyka	—	2	2	2	2	4
4 Spiew	—	1	1	1	1	2

Przegląd planu nauki

Dwuklasowej szkoły handlowej żeńskiej.

P r z e d m i o t y	Klasa I.		Klasa II.		Razem
	I. p.	II. p.	I. p.	II. p.	
Przedmioty obowiązkowe:					
1. Język polski	3	3	3	3	6
2. Język niemiecki	4	4	4	4	8
3. Rachunki kupieckie	5	3	3	3	7
4. Nauka o handlu i wekslach	3	1	2	2	4
5. Korespondencya i prace kantor	2	4	3	—	4 ^{1/2}
6. Buchalterya	2	4	4	—	5
7. Kantor praktyczny	—	—	—	7	3 ^{1/2}
8. Geografia handlowa	2	2	2	2	4
9. Stenografia	2	2	2	2	4
10. Kaligrafia	1	1	1	1	2
Razem	24	24	24	24	48
Przedmioty nadobowiązkowe:					
11. Towaroznawstwo	3	3	3	3	6
12. Pisanie na maszynie	—	—	2	2	2
13. Nauka gospodarstwa i higieny	2	2	2	2	4
14. Język francuski i koresponden	3	3	3	3	6
15. Gimnastyka	2	2	2	2	4
16. Śpiew	1	1	1	1	2

Przegląd planu nauki na jednorocznym kursie handlowym żeńskim.

I. Przedmioty obowiązkowe.

1. Rachunki kupieckie	4
2. Książkowość (buchalterya) kupiecka	4
3. Korespondencya i prace kantorowe	2
4. Nauka o handlu i weksłach	2
5. Geografia handlowa	2
6. Stenografia	2
7. Kaligrafia	1
8. Pisanie na maszynie	1
9. Język i korespondencya niemiecka	4
Razem	22

II. Przedmioty nadobowiązkowe.

1. Język i korespondencya francuska	3
---	---

Przegląd planu nauki szkoły kupieckiej uzupełniającej koedukacyjnej.

L.	PRZEDMIOT	Klasa I.	Klasa II.	Klasa III.	Razem
A. Przedmioty odwiązkowe:					
1	Język polski	2	—	—	2
2	Język niemiecki	2	2	2	6
3	Rachunki	2	2	2	6
4	Buchalterya	—	IIp. 2	2	3
5	Korespondencya i prace kant.	—	1	1	2
6	Nauka o handlu i wekslach	—	Ip. 2	—	1
7	Geografia handlowa	1	1	1	3
8	Kaligrafia	1	—	—	1
Razem		8	8	8	24
B. przedmioty nadobowiązkowe:					
1. Stenografia		—	2	2	4
2. Pisanie na maszynie		—	—	2	2
Razem		—	2	4	6

Przegląd planu nauki 7 miesięcznego zawodowego kursu dla dorosłych znajduje się na ostatniej stronie.

Spis imienny

uczniów i uczenic w roku szkolnym 1917/18.

Klasa przygotowawcza koedukacyjna.

Adamski Edward	Kubicówna Teresa
Bieła Stanisław	Kubicówna Walerya
Broż Wacław	Kuczmierczykówna Zofia
Chmielowska Anna	Kudłacikówna Aniela
Czarnik Ludwik	Kupczykówna Walerya
Dubielówna Teresa	Kupczyńska Zofia
Górka Józef	Merta Franciszek
Guniówna Stefania	Mirowski Kazimierz
Horbowy Marya	Miziówna Aniela
Janicówna Marya	Moskwa Tadeusz
Janoszek Bronisław	Nyderek Emil
Januszówna Anna	Pindel Władysław
Kaczmar Józef	Ślósarczyk Jan
Konopacka Elżbieta	Świerkówna Otylia
Köpplinger Marian Antoni	Szczepański Edward
Kówałczykówna Stefania	Szymańska Domicella
*Kowska Helena	Wiesnerówna Marya
Kozakówna Stanisława	Zielińska Marya
Kindówna Janina	

Klasa I. męska.

Adamski Franciszek	Gilowski Karol
Białek Stanisław	Goldschlag Jakób
Borowczyk Aleksander	Gruszecki Antoni
Dobija Franciszek	Kalocz Rudolf
Dobija Wilhelm	Kieloch Franciszek
Drożdż Stefan	Kopel Ludwik
Fajferek Józef	Kotfis Henryk
Franek Józef	**Kowalski Feliks Karol

UWAGA: uczniowie i uczenice oznaczeni gwiazdką wystąpili w ciągu roku szkolnego, zaś 2 gwiazdkami zostali wzięci do wojska. Nazwiska uczniów i uczenic, którzy otrzymali stopień pierwszy z odznaczeniem, wyróżniono tłustym drukiem.

**Kubica Ludwik
 *Kutkowski Teodor
 Nycz Henryk
 Olszowski Antoni
 Pałosz Leon
 *Pierkiel Stefan
Pikuła Józef
 Piper Józef

Roszkowski Roman
 *Staszowski Robert
 Tobiasz Władysław
 Zadek Stanisław
 *Zduń Ludwik
 *Zduń Roman
 Zugaj Julian

Klasa II. męska.

Dudek Franciszek
 Fołta Rudolf
 Iłowski Stanisław
 Janik Robert
 Jasek Rudolf
Kowalski Bronisław
Kubica Józef
 *Kutkowski Włodzimierz
 Peterko Józef

Pindel Stefan
 Sapeta Karol
 Skut Edward
 Świerczek Józef
 Tomecki Wilhelm
 Welz Czesław
 Wilk Stanisław
 Zych Kazimierz

Klasa I. żeńska.

Bielewiczówna Marya
 Bocheńska Stefania
 *Bylicówna Marya
 *Delawska Stefania
Doboszówna Józefa
 Dzikówna Otylia
Faryniakówna Mieczysława
 Gmitrzykówna Stefania
 Grabecka Bronisława
 Honkiszówna Helena
Jakubówna Marya
 Jamborkówna Helena
 *Jamrózówna Helena
Kamieniobrodzka Irena
 Koimówna Janina
 Koimówna Wanda
 *Kesowska Helena
 Kosowska Marya Emma
 Kubicówna Elżbieta
 Kubicówna Kamilla
Łobodzińska Jadwiga
 Majkutówna Marya
 *Mamicówna Elżbieta

Matyszkiewiczówna Marya
 Mirowska Zofia
 Miklasówna Marya
 Mydlarska Eugenia
Paluchówna Aniela
 Prusówna Elfryda
 Radłówna Karolina
 Sordylówna Marya
 Stryczkówna Otylia
Suknarowska Aniela
 Świątkówna Antonina
 Talarówna Elżbieta
 Tittlówna Stefania
 Wawakówna Rozalia
 Wisińska Aniela
Wiesnerówna Zofia
 Witkosiówna Rozalia
 Witkówna Marya
Zarzycka Janina
 Zielińska Marya
 Wilmannówna Olga Kazimiera
 Woleńska Zofia.

Klasa II. żeńska.

Bühlówna Janina
*Cholewczukówna Antonina
Ciszyńska Eugenia
*Erdmannówna Paulina
Heymannówna Blanka
Kleczyńska Józefa
Klimaszewska Zofia
Kosowska Julianna
Kronówna Zofia
Kutkówna Marya
Małcherówna Wanda
Mostowikówna Anna

Mroczkówna Klementyna
Pochłutkówna Maryanna
Ryznałówna Helena
Salówna Zofia
Scholzówna Kamilla
Steinówna Anna
Steinówna Władysława
Szumska Zofia
Wilkówna Cecylia
Wolnówna Stanisława
Wygodówna Wanda
Zegartowska Jadwiga

Jednoroczny kurs handlowy żeński.

Badurówna Emilia
Borkowska Eugenia
Boosówna Hildegarda
Bühlówna Józefa
Dobrzańska Marya
Drohomirecka Helena
Drozdówna Stefania
Dudzikówna Jadwiga
Gąsiorkówna Wiktorya
Głuszkówna Marya
Gorylówna Helena
Gruszecka Helena
Jachimska Krystyna
*Jakubcówna Teresa
*Jurówna Franciszka
Krakowska Zofia
Krawiecówna Bronisława
Kasztelnikówna Anna
Kleinfeldówna Klara
Kuberówna Marya

Matuszczakówna Klara
Moskalska Monika
Olbrychtowiczówna Jadwiga
Palczna Marya
Pawełkówna Helena
*Pawełkówna Władysława
Piechówkówna Marya
Pierklówna Zofia
Rogańska Albina
Ruskówna Bronisława
Rypieniówna Ludwika
Schneidrówna Anna
Schneidrówna Ludwika
Staszkiewiczówna Barbara
Szostkiewiczówna Elżbieta
*Szostkiewiczówna Lucyna
Węglarzówna Anna
Wiśnińska Barbara
Witkówna Eleonora
Witosówna Julia

6-miesięczny Kurs zawodowy dla dorosłych.

Bakówna Marya, B. Hw. K. T.
Cichowska Aniela, B. Hw. K. T.
Czermak Anna
Gwoździewiczówna Leokadya, B. Hw. R. K. St. T.
Jakubowska Stefania, B. Hw. R. K. St.
Janiga Józefa B. K. St. T.
Komenderówna Helena, B. Hw. R. K. St. T.
Kucharska Barbara, B. R. K. St. T.
Kuś Władysław B. Hw. R. K. St.
Marusarzowa Anna
Myślińska Emilia, B. K. T.
Obrzut Franciszek, B. Hw. R. K. T.
Piekarska Józefa, B. Hw. K.
Płonka Józef
Rejowski Stanisław, Hw. T.
Sokalski Michał
Sordylówna Franciszka, B. Hw. R. K. St. T.
Stryczkówna Emilia, B. R. K. St. T.
Wierońska Stanisława, B. Hw. R. K. St.
Wiktorówna Stefania
Zemankówna Helena, B. Hw. K. St.

Absolwenci i absolwentki, oznaczeni początkowymi literami poszczególnych przedmiotów, przystąpili do egzaminu.

B = Buchalterya pojedyncza i podwójna w interesie towarowym.
Hw = Nauka o handlu i wekslach.
K = Korespondencya handlowa i prace kantorowe.
R = Rachunki kupieckie.
St = Stenografia.
T = Towaroznawstwo.

Kurs pisma maszynowego.*

Bakówna Marya
Byrska Teresa
Chrobakówna Stefania
Cichowska Aniela
Czermak Anna
Drewniakówna Aniela
Gmitrzykówna Stefania
Gwoździwiczówna Leokadya
Hamcrlak Jadwiga
Jakubowska Stefania
Janiga Józefa
Komenderówna Helena
Kucharska Barbara
Kucharska Julia
Lizakówna Marya
Mátyásówna Marya
Marusarzowa Anna
Myślińska Emilia
Obrzut Franciszek
Piekarska Józefa
Skoczyłasówna Walerya
Stryczkówna Emilia
Sordylówna Franciszka
Weingartenówna Helena
Wierońska Stanisława
Zbijewska Wanda
Zemankówna Helena

*) UWAGA : Uczennice, wyróżnione tłustym drukiem otrzymały świadectwo..

Wykaz uczniów i uczenic szkoły kupieckiej uzupełniającej koedukacyjnej.

Klasa pierwsza.

Alichówna Marya
Bak Jan
 Bak Stefan
 *Bieniek Aniela
 Biernatówna Joanna
 Biernatówna Rozalia
 *Böhmówna Stefania
Czulakówna Zuzanna
Durajówna Marya
Fluderówna Stefania
 Friedel Wiktorya
 *Gryfkówna Antonina
 Hareźlak Rudolf
 *Jaworska Marya
 Kanik Jan
 Kanik Franciszek
 *König Zuzanna

Kutny Elżbieta
 Kwiatkowski Kazimierz
 *Loboża Anna
 *Macura Helena
 Mojżeszówna Helena
 Nyczówna Antonina
 Nyczówna Helena
 Ozaistówna Barbara
Papla Stefania
 *Protzner Elżbieta
Słowikówna Józefa
 *Szewczykówna Marya
Szewczykówna Wilhelmina
 *Witkówna Michalina
Zajacówna Aniela
Żak Stanisław.

Klasa druga.

Böhmówna Marta
 Czaudernówna Anna
 Iszczuk Antoni
Janicka Aniela
 *Januszówna Tekla
 *Jaworski Sylwester
Kniecz Hilda
 Luxówna Małgorzata
 *Marcinkowski Władysław

*Micherdziński Antoni
 Nyczówna Leopolda
 Pachlopnikówna Stefania
 Ponicki Franciszek
Suchoniówna Zuzanna
 *Szymańska Walerya
 Wantuła Marta
 *Woźniak Tadeusz

Klasa trzecia.

Bojdzówna Stefania
 *Chrobakówna Stefania
Hareździńska Marya
 Jurkiewiczówna Marya
Kluskówna Stefania
 Laska Jan
 Laska Zygfryd
 Laskówna Marya
 Latkówna Bronisława

Lorenzówna Bronisława
 *Marcinkowska Wiktorya
 Matyszkiewiczówna Filomena
 Mrugaczówna Walerya
 Nowakówna Matylda
 Rączkówna Leokadya
 Rączkówna Natalia
Wojtasówna Teresa.

Statystyczne

	2-klasowa szkoła handlowa męska wraz z klasą przygo- wawczą koedukacyjną			
	przyg.	kl. I.	kl. II.	Razem
Na początku roku szkolnego przy- jęto uczniów i učenic zwyczajn.	34	26	15	75
uczniów prywatystów	—	1	2	3
w ciągu roku wstąpiło uczniów i učenic zwyczajnych	2	2	—	4
uczniów prywatystów	1	2	—	3
Razem	37	31	17	85
w ciągu roku opuściło Zakład	1	5	1	7
z końcem roku szkolnego pozos- tało	36	26	16	78
I. Według miejsca urodzenia:				
z Biąłej i Lipnika	4	9	4	17
z powiatu bialskiego	7	9	5	21
z powiatu żywieckiego	2	2	1	5
z powiatu wadowickiego	5	—	—	5
z powiatu oświęcimskiego	6	1	1	8
z innych powiatów	8	6	4	18
z Śląska	3	3	2	8
z Moraw	—	—	—	—
z Austrii dolnej	1	—	—	1
z Siedmiogrodu	—	—	—	—
z Bukowiny	—	1	—	1
z Królestwa Polskiego	1	—	—	1
z Śląska pruskiego	—	—	—	—
Razem	37	31	17	85

zestawienie.

Szkoła kupiecka uzupełniająca koedukacyjna				2-klasowa szkoła handlowa żeńska			Jednolrotny kurs handlowy żeński	6-miesięczny zawodowy kurs dla dorosłych	kurs pisma maszynowego	Razem w całym zakładzie
kl. I.	kl. II.	kl. III.	Razem	kl. I.	kl. II.	Razem				
22	17	17	56	43	24	67	40	22	24	284
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3
11	—	—	11	1	—	1	—	—	—	16
—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	4
33	17	17	67	45	24	69	40	22	24	307
10	6	2	18	5	2	7	5	—	—	37
23	11	15	49	40	22	62	35	22	24	270
13	8	7	28	7	2	9	3			57
7	5	7	19	8	2	10	3			53
5	—	—	5	6	3	9	15			34
—	1	—	1	5	3	8	3			17
—	—	1	1	1	—	1	—			10
3	2	1	6	15	13	28	14			66
5	—	—	5	2	—	2	1			16
—	—	1	1	—	—	—	—			1
—	—	—	—	—	—	—	—			1
—	—	—	—	—	—	—	1			1
—	—	—	—	—	—	—	—			1
—	1	—	1	—	1	1	—			3
—	—	—	—	1	—	1	—			1
33	17	17	67	45	24	69	40	22	24	307

	2-klasowa szkoła handlowa męska wraz z klasą przygo- wawczą koedukacyjną			
	przyg.	kl. I.	kl. II.	Razem
II. Według zamieszkania rodziców:				
z Białej i Lipnika	7	11	8	26
z powiatu bialskiego	9	7	3	19
z powiatu żywieckiego	3	4	2	9
z powiatu wadowickiego	5	—	—	5
z powiatu oświęcimskiego	7	2	1	10
z innych powiatów	4	3	—	7
z Śląska	2	4	3	9
Razem	37	31	17	85
III. Według wyznania:				
rzymsko- katolickiego	35	30	17	82
grecko- katolickiego	2	—	—	2
ewangelickiego	—	—	—	—
mojżeszowego	—	1	—	1
Razem	37	31	17	85
IV. Według narodowości:				
polskiej	36	31	17	84
ukraińskiej	1	—	—	1
Razem	37	31	17	85

Szkoła kupiecka uzupełniająca koedukacyjna				2-klasowa szkoła handlowa żeńska			jednoroczny kurs handlowy żeński	6-miesięczny zawodowy kurs dla dorosłych	kurs pisma maszynowego	Razem w całym Zakładzie
kl. I.	kl. II.	kl. III.	Razem	kl. I.	kl. II.	Razem				
19	12	12	43	20	14	34	5			108
2	2	5	9	5	2	7	4			39
5	1	—	6	6	1	7	15			37
—	—	—	—	8	1	9	2			16
—	—	—	—	1	1	2	—			12
2	2	—	4	2	3	5	14			30
5	—	—	5	3	2	5	—			19
33	17	17	67	45	24	69	40	22	24	307
33	17	17	67	45	23	68	38			255
—	—	—	—	—	—	—	—			2
—	—	—	—	—	—	—	1			1
—	—	—	—	—	1	1	1			3
33	17	17	67	45	24	69	40	22	24	307
33	17	17	67	45	24	69	40	22	24	260
—	—	—	—	—	—	—	—			1
33	17	17	67	45	24	69	40	22	24	307

	2-klasowa szkoła handlowa męska wraz z klasą przygo- wawczą koedukacyjną			
	przyg.	kl. I.	kl. II.	Razem
V. Według wykształcenia przedwstępnego :				
z ukończoną szkołą ludową . . .	—	—	—	—
„ „ I. kl. szkoły wydz.	—	—	—	—
„ „ II. „ „ „	—	—	—	—
„ „ III. „ „ „	9	12	—	21
„ „ IV. „ „ „	—	—	—	—
„ „ V. „ „ „	—	—	—	—
„ „ VI. „ „ „	—	—	—	—
„ „ IV. „ „ „ średniej	—	2	—	2
„ „ I. kursem seminar.	—	1	—	1
„ „ II. „ „ „	—	—	—	—
„ „ kl. przyg. tut. Zakł.	—	11	—	11
„ „ I. klasą „ „	—	—	17	17
„ „ I. kl. szkoły han- dlowej uzup. tut. Zakł. . . .	—	—	—	—
z ukończoną II. kl. szkoły han- dlowej uzup. tut. Zakł. . . .	—	—	—	—
z naturą seminaryjalną	—	—	—	—
„ ukończonym uniwersytetem .	—	—	—	—
repetentów	2	3	—	5
na podstawie egzaminu wstępn.	26	2	—	28
Razem . . .	37	31	17	85
IV. Według wieku :				
urodzonych w roku 1872	—	—	—	—
„ „ „ 1878	—	—	—	—
„ „ „ 1885	—	—	—	—
„ „ „ 1886	—	—	—	—
„ „ „ 1887	—	—	—	—
„ „ „ 1888	—	—	—	—
„ „ „ 1893	—	—	—	—
„ „ „ 1894	—	—	—	—
„ „ „ 1895	—	—	—	1
„ „ „ 1896	—	—	1	1
„ „ „ 1897	—	—	1	1

Szkoła kupiecka uzupełniająca koedukacyjna				2-klasowa szkoła handlowa żeńska			jednoroczny kurs handlowy żeński	6-miesięczny zawodowy kurs dla (lorosiych	kurs pisma maszynowego	Razem w całym Zakładzie
kl. I.	kl. II.	kl. III.	Razem	kl. I.	kl. II.	Razem				
20	—	—	20	—	—	—	—	7	—	27
10	—	—	10	—	—	—	—	1	—	11
3	—	—	3	—	—	—	—	1	—	4
—	2	—	2	25	—	25	19	4	—	71
—	1	—	1	5	—	5	8	1	—	15
—	—	—	—	3	—	3	—	—	—	3
—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	2
—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	3
—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	3
—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1
—	—	—	—	8	—	8	2	1	—	22
—	—	—	—	—	24	24	2	—	—	43
—	8	—	8	—	—	—	—	—	—	8
—	—	16	16	—	—	—	—	—	—	16
—	—	—	—	—	—	—	—	4	—	4
—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1
—	5	1	6	1	—	1	1	—	—	13
—	1	—	1	2	—	2	5	—	—	36
33	17	17	67	45	24	69	40	22	24	307
—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1
—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1
—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1
—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1
—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1
—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1
—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1
—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	4
—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	5
—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	6
—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	6
—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	5

				2-klasowa szkoła handlowa męska wraz z klasą przygoto- wawczą koedukacyjną			
				przyg.	kl. I.	kl. II.	Razem
"	"	"	1898	—	1	—	1
"	"	"	1899	1	—	1	2
"	"	"	1900	1	6	4	11
"	"	"	1901	7	8	6	21
"	"	"	1902	11	10	4	25
"	"	"	1903	9	6	—	15
"	"	"	1904	8	—	—	8
Razem				37	31	17	85
VII. Według zajęcia rodziców :							
kupców				2	—	—	2
rolników				5	3	3	11
rękodzielników				9	5	—	14
urzędników państw. i kraj.				4	1	2	7
" prywatnych				—	1	—	1
podurzędników				2	1	2	5
funkcjonariuszy kolejowych				7	3	2	12
nauczycieli				1	3	—	4
restauratorów				1	3	1	5
robotników fabrycznych i kolej. sierót				1	11	6	18
sierót				3	—	1	4
sług rządowych				—	—	—	—
przemysłowców				—	—	—	—
właścicieli nieruchomości				1	—	—	1
górników				1	—	—	1
Razem				37	31	17	85
Wynik klasyfikacji :							
Świadectwo stopnia I. z odzna- czeniem otrzymało				13	4	5	22
Świadectwo stopnia I. otrzymało				13	13	6	32
" " " II. "				1	2	3	4

Szkoła kupiecka uzupełniająca kaedukacyjna				2-klasowa szkoła handlowa żeńska			Jednolite kurs handlowy żeński	6-miesięczny zawodowy kurs dla orosłych	kurs pisma maszynowego	Razem w całym Zakładzie
kl. I.	kl. II.	kl. III.	Razem	kl. I	kl. II.	Razem				
3	2	2	7	—	—	—	2	4		14
3	2	2	7	4	3	7	2	3		21
8	4	8	20	1	6	7	11	2		51
3	4	1	8	12	9	21	1	1		62
4	1	2	7	16	4	20	5	—		57
5	—	—	5	12	—	12	7	—		39
4	—	—	4	—	—	—	—	—		12
33	17	17	67	45	24	69	40	22	24	307
—	—	—	—	5	1	6	4			12
1	1	—	2	5	—	5	3			21
3	3	8	14	11	5	16	12			56
1	—	—	1	5	7	12	6			26
—	—	—	—	1	3	4	2			7
1	1	—	2	4	1	5	2			14
—	2	1	3	2	—	2	4			21
—	—	—	—	4	2	6	—			10
—	—	—	—	1	—	1	1			7
19	7	7	33	3	1	4	—			55
8	3	1	12	—	2	2	2			20
—	—	—	—	—	—	—	—			—
—	—	—	—	1	1	2	—			2
—	—	—	—	3	—	3	3			7
—	—	—	—	—	1	1	1			3
33	17	17	67	45	24	69	40	22	24	307
10	3	4	17	9	18	27	9			75
11	5	10	26	16	4	20	23			101
—	—	—	—	4	—	4	1			9

	2-klasowa szkoła handlowa męska wraz z klasą przygoto- wawczą koedukacyjną.			
	przyg.	kl. I.	kl. II.	Razem
Świadectwo stopnia III. otrzymało	—	2	—	2
Do egzaminu poprawczego prze- znaczono	8	2	2	12
Do egzaminu uzupełniającego przeznaczono	—	—	—	—
Nieklasyfikowano	1	3	2	6
Razem . .	<u>30</u>	<u>26</u>	<u>16</u>	<u>78</u>
Wynik klasyfikacji uczniów wziętych do wojska.				
Świadectwo stopnia I. z odzna- czeniem otrzymało	—	1		
Świadectwo stopnia I. otrzymało	—	1		
Razem . .	<u>—</u>	<u>2</u>		<u>2</u>

Ogłoszenia dotyczące wpisów

na rok szkolny 1918/19.

A) 2-klasowa szkoła kupiecka wraz z klasą przygotowawczą.

Wpisy uczniów do klasy przygotowawczej, koedukacyjnej, pierwszej i drugiej odbędą się w pierwszym terminie od dnia 17. czerwca do dnia 28. czerwca, w drugim terminie od dnia 28. sierpnia do 4. września od godziny 10. do 12 rano, zaś po południu od godziny 4. do 6. w kancelaryi Dyrekcyi; w czasie wakacji od godziny 11 do 12 przedpołudniem, z wyjątkiem poniedziałków, sobót, niedziel i świąt.

Uczniowie zgłaszać się mają osobiście w towarzystwie rodziców lub opiekunów albo wykazać się pisemnem ich zezwoleniem na przyjęcie i mają wypełnić kartę wpisu. Uczniowie wstępujący do klasy przygotowawczej lub pierwszej, mają przy zgłoszeniu się przedłożyć metrykę chrztu lub urodzenia i ostatnie świadectwo szkolne.

a) **Klasa przygotowawcza.** Warunkiem przyjęcia do klasy przygotowawczej jest ukończenie 13 lat życia w roku kalendarzowym, w którym uczeń pragnie wstąpić do zakładu, ukończenie szkoły ludowej oraz zdania egzaminu wstępnego z języka polskiego i rachunków.

Wymagania przy egzaminie wstępnym. 1) z języka polskiego: uczeń ma łatwy ustęp dany do czytania opowiedzieć i napisać dyktat bez błędów ortograficznych. Nadto ma wykazać znajomość zasadniczych wiadomości z gramatyki. 2) Z rachunków: biegłość w 4 głównych działaniach rachunkowych.

b) **Klasa pierwsza.** Warunkiem przyjęcia do klasy pierwszej jest ukończenie 14 lat życia w roku kalendarzowym, w którym uczeń pragnie wstąpić do zakładu, tudzież ukończenie trzech klas szkoły średniej lub wydziałowej albo klasy przygotowawczej; nadto przyjmuje się do klasy pierwszej uczniów, którzy posiadają wyżej wymieniony wiek, uczynili zadość obowiązkowi uczęszczania do szkoły ludowej w myśl artykułu 31. ust. kraj. z r. 1895 i złożą egzamin wstępny z materiału naukowego klasy przygotowawczej (język polski i niemiecki, rachunki, geometrya, geografia, fizyka i historia naturalna.) Taksa za egzamin wstępny wynosi 24 koron.

c) **Klasa druga.** Aby być przyjętym do klasy drugiej należy wykazać się ukończeniem z dobrym postępem klasy pierwszej tutejszego zakładu lub innej podobnie urządzonej publicznej szkoły handlowej.

Każdy uczeń ma wypełnić kartę wpisu, przy pierwszym przyjęciu złożyć takse wstępną w wysokości 8 K., a corocznie 4 K., jako datkę na środki naukowe. Opłata szkolna w 2-klasowej szkole kupieckiej oraz w klasie przygotowawczej wynosi miesięcznie 8 koron. Uczniowie niezamożni, a odznaczający się pilnością, mogą uzyskać uwolnienie w całości lub w połowie.

Do szkoły mogą być także przyjęci prywatyści, którzy nie uczęszczają na naukę szkolną, lecz zdają z końcem każdego roku szkolnego egzamin. Prywatysta oprócz wspomnianych opłat, przepisanych dla uczniów zwyczajnych, ma złożyć przed egzaminem takse egzaminacyjną w kwocie 36 koron.

Świadectwo odejścia 2-klasowej szkoły handlowej zastępuje dowód należytego ukończenia nauki w przemyśle handlowym.

Egzamina poprawcze i wstępne odbędą się dnia 4. września o godz. 9 rano.

Nauka rozpocznie się dnia 6. września 1918.

B) 2-klasowa szkoła handlowa żeńska.

Wpisy i egzamina wstępne odbędą się jak w 2-klasowej szkole handlowej męskiej.

Warunkiem przyjęcia do **klasy pierwszej** jest ukończenie 14 lat życia w roku kalendarzowym, w którym uczenica pragnie wstąpić do zakładu, tudzież ukończenie 3 klas szkoły wydziałowej lub średniej albo klasy przygotowawczej koedukacyjnej przy Krajowej szkole kupieckiej w Białej.

Uczenice, które nie mają wyżej wymienionego wykształcenia, mogą być przyjęte na podstawie egzaminu wstępnego z języka polskiego i niemieckiego, rachunków, geometrii, geografii fizyki i historii naturalnej w zakresie nauk udzielanych w 3-klasowej szkole wydziałowej.

Do szkoły mogą być także przyjęte prywatystki, które nie uczęszczają na naukę szkolną, lecz zdają z końcem każdego roku szkolnego egzamin. Prywatystka oprócz należnych opłat, przepisanych dla uczenic zwyczajnych, ma złożyć przed każdym egzaminem takse egzaminacyjną w kwocie 48 koron.

Do **klasy drugiej** przyjmuje się uczenice, które wykażą się ukończeniem z dobrym postępem klasy pierwszej tutejszego zakładu lub innej podobnie urządzonej publicznej szkoły handlowej.

Przy pierwszym wpisie ma każda uczenica złożyć wpisowe w wysokości 8 koron. Każda zaś bez wyjątku składa co roku 4 K jako dodatek na środki naukowe. Czesne wynosi 80 K. rocznie i ma być wniesione w dwóch ratach z góry (połowa do 15. października, druga połowa między 1. lutym a 15. marca.) Raz wpłaconych opłat szkolnych nie zwraca się pod żadnym warunkiem.

C) Jednoroczny kurs handlowy żeński.

Wpisy uczenic na kurs oraz egzamina wstępne i poprawcze odbędą się jak w dwuklasowej szkole kupieckiej.

Warunki przyjęcia na kurs są następujące:

a) ukończenie 14 lat życia w roku kalendarzowym, w którym uczenica zapisuje się na kurs;

b) ukończenie z dobrym postępem 3 klas szkoły wydziałowej, licealnej lub średniej.

c) uczenice które nie mają wyżej wymienionego wykształcenia, mogą być przyjęte na podstawie egzaminu wstępnego z języka polskiego i niemieckiego, rachunków, geografii i nauk przyrodniczych w zakresie nauk udzielanych w 3-klasowych szkołach wydziałowych. Taksa za egzamin wstępny wynosi 24 K.

Wpisowe na kurs wynosi 12 K i ma być złożone przy wpisie, zaś opłata szkolna 15 K. miesięcznie. Za naukę języka francuskiego płaci się 15 K rocznie, która to kwota może być rozłożona na trzy raty po 5 K.

Rok szkolny rozpocznie się dnia 6. września 1918.

Uczenice zamiejscowe tutejszego Zakładu mogą znaleźć umieszczenie za niską opłatą w klasztorze św. Hildegardy w Białej.

D) Szkoła kupiecka uzupełniająca koedukacyjna.

Wpisy odbędą się od dnia 9. do 14. września 1918. od godziny 5 do 6 po południu oraz 13. i 14. września od godziny 6 do 7. wieczorem.

Do **klasy pierwszej**, przyjmuje się uczniów i pomocników handlowych bez względu na płeć, którzy:

1. po odbyciu 6 letniej obowiązkowej nauki szkolnej wykażą się świadectwem uwolnienia ze szkoły co najmniej 4-klasowej lub świadectwem innej szkoły, które w myśl ustawy krajowej zastępuje świadectwo uwolnienia z 4-klasowej szkoły ludowej z 6 letnią nauką obowiązkową;
2. albo ukończyli z dobrym postępem naukę w ogólnej szkole dopełniającej;

3. albo przy egzaminie okażą wiadomości odpowiadające warunkom pod 1. lub 2.

Do klasy drugiej przyjmuje się uczniów i uczennice, którzy ukończyli z dobrym postępem klasę przygotowawczą przy szkołach przemysłowych uzupełniających lub III. klasę szkoły średniej albo wydziałowej.

Do klasy trzeciej przyjmuje się uczniów i uczennice, którzy ukończyli z dobrym postępem klasę poprzednią szkoły kupieckiej uzupełniającej.

Nauka w szkole kupieckiej uzupełniającej koedukacyjnej odbywa się w poniedziałki, wtorki, środy i piątki od godziny 6 minut 10 do godziny 7 minut 50 wieczorem.

Każdy uczeń i uczennica szkoły uzupełniającej ma przy pierwszym przyjęciu złożyć takse wstępną w wysokości 2 K i corocznie 2 K jako datkę na środki naukowe. Od opłat tych należytości nie uwalnia się nikogo.

Nauka w szkole uzupełniającej koedukacyjnej jest bezpłatna. Przybory szkolne otrzymują uczniowie i uczennice za darmo.

Rok szkolny rozpocznie się dnia 17. września 1918.

E) 7-miesięczny kurs zawodowy dla dorosłych.

Celem kursu zawodowego jest podanie osobom dorosłym bez względu na płeć, zwłaszcza mającym już zajęcie praktyczne, tego wymiaru wiedzy hadlowej, jaka im przy wykonywaniu prac kantorowych, ksiązkowaniu i obliczaniu może być potrzebna.

Kurs trwa 7 miesięcy, t. j. od 1. października do końca kwietnia. Przyjęty może być każdy, kto ukończy 17 rok życia i wykaże się wykształceniem przedwstępnym, podlegającym uznaniu Dyrekcji.

Frekwentanci i frekwentantki po ukończeniu tego kursu mogą przystąpić do egzaminu końcowego ze wszystkich lub poszczególnych słuchanych przedmiotów.

Taksa egzaminacyjna wynosi od przedmiotu 16 koron.

Uczestnikom kursu przysługuje prawo dowolnego wyboru przedmiotów. Program wykładów jest tak ułożony, że każdy z uczestników może uczęszczać na wszystkie działy.

Opłata za naukę wynosi od godziny w tygodniu za cały kurs 10 koron. (N. p. opłata za 4 godziny buchalteryi w tygodniu wynosi 40 koron za cały kurs.)

Wszelkie opłaty uiszcza się z góry przy wpisie. Raz złożonych opłat nie zwraca się pod żadnym warunkiem.

Plan nauki obejmuje następujące przedmioty:

1. Buchalterya: a) część pierwsza dla początkujących: teoria i praktyczne zastosowanie buchalteryi pojedynczej i podwójnej w interesie handlowym; tygodniowo godzin 4. b) część druga, przeznaczona dla frekwentantów, którzy się już zaznajomili z teorią buchalteryi podwójnej, obejmuje działy specjalne; tygodniowo godzin 4.
2. Korespondencya polska i prace kantorowe; tygodniowo godzin 2.
3. Korespondencya niemiecka i prace kantorowe; tygodniowo godzin 2.
4. Rachunki kupieckie; tygodniowo godzin 4.
5. Nauka o handlu i weksłach; tygodniowo godzin 2.
6. Stenografia polska; tygodniowo godzin 3.
7. Stenografia niemiecka; tygodniowo godzin 3.
8. Towaroznawstwo; tygodniowo godzin 2.

Wykłady odbywać się będą w godzinach, które Dyrekcyja oznaczy po porozumieniu się ze słuchaczami.

UWAGA. Wiadomości o postępach i zachowaniu się uczniów zasięgać mogą P. T. rodzice względnie opiekunowie codziennie w sali konferencyjnej podczas wielkiej przerwy od godziny 10 minut 50 do godziny 11 minut 10.

Dyrektor przyjmuje strony codziennie, z wyjątkiem niedziel i świąt, rano od godziny 11 — 12 i po południu z wyjątkiem soboty od 5 — 6.

Wszelkie korespondencje uprasza się wysyłać pod adresem: Dyrekcyja Krajowej szkoły kupieckiej w Białej.

W Białej, dnia 15. czerwca 1918.

DYREKCJA.